

ДО
РЕКТОРА
НА СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ПРОФ. ДФН АНАСТАС ГЕРДЖИКОВ
ДО
АКАДЕМИЧНИЯ СЪВЕТ
НА СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „Св. Кл. Охридски“ - Ректорат

Вх. № 61-03-32 / 09. 07. 2018

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН РЕКТОР,
УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪВЕТ,

В чл. 34а, ал. 3, т. 2 ЗВО, чл. 35, ал. 2, т. 4 ПУДСУ и чл. 10 от Правилата за правомощията, функциите и отговорностите на основните участници в бюджетния процес в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Контролният съвет е длъжен да изготвя становище по проекта за бюджет на висшето училище и да го докладва пред Академичния съвет и Общото събрание.

Контролният съвет към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в проведено извънредно заседание на 09.07.2018 г. се запозна с писмо и документация от Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ с вх. №№ 61-03-20 и 61-03-26 от 04.07.2018 г., във връзка с изразяване на становище по проекта за бюджет на СУ „Св. Климент Охридски“ за 2018 г.

След обсъждане КС реши с 5 гласа „за“ и 1 „въздържал се“ по точки III.B1 и V и изразява следното становище:

I. На 03.07.2018 г. в 18.56 ч.¹ на електронната поща на техническия сътрудник на КС Нина Шолева е получен имейл от ръководител сектор „Финансова политика“ Елена Петрова, в който пише, че в отговор на писма № 61-03-20 и 61-03-26 на КС до Ректора г-жа Елена Петрова изпраща посочените в имейла документи² в отговор на Контролния съвет за осъществяване на правомощията му по чл. 34а, ал. 3, т. 2 от Закона за висшето образование, чл. 35, ал. 2, т. 4 от ПУДСУ и чл. 10 от Правилата за правомощията, функциите и отговорностите на основните участници в бюджетния процес в СУ, свързани с изготвяне на становище по проекта на бюджет на Университета за 2018 г. и докладване пред Академичния съвет. В имейла е посочено „Абсолютно същите материали са изпратени и за АС за разглеждане на предстоящото заседание на 11-07-2018 г.“. Посочено е също, че писмото на ректора ще бъде изпратено на следващия ден³.

Не е ясно защо е това прекомерно закъснение⁴ и защо материалите се изпращат в КС в такъв късен час след приключването на работното време. Не е

¹ Техническият сътрудник на КС е препратил този имейл и прикрепените към него файлове на председателя на КС и неговите членове на 04.07.2018 г. в 09.23 ч.

² Приложения: 1. Методика за определяне на приноса на основните звена за осъществяване на обучението по всяко професионално направление, за целите на разпределението на получените приходи от такси за обучение, приходи от обучение съгласно разпоредбите на чл. 21, ал. 2, 3 и 5 от ЗВО и на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението през 2018 г., в съответствие с чл. 90, ал. 5 от ЗВО; 2. Таблица 1 към Методиката по ОКС / ОНС; 3. Таблица 2 към Методиката по ОКС / ОНС; Таблица 3 към Методиката; 5. Таблица 4 към Методиката; 6. Бюджет на СУ за 2018 разпределен по звена.

³ То е получено в деловодството на КС на 04.07.2018 г. и техническият сътрудник на КС го е изпратил по електронната поща на всички членове на КС.

⁴ С писмо вх. № 61-03-20/04.05.2018 г. във връзка с решението на КС, взето на 30.04.2018 г., Контролният съвет е напомнил на Ректора на Университета, че на осн. чл. 5 от Правилата за

ясно и защо на КС е даден такъв кратък срок за изготвяне на становище. Освен това считаме, че във връзка с правомощието на КС да докладва становището си пред АС, неговото становище също трябва да бъде включено в материалите за дневния ред за разглеждането на проекта за бюджет.

II. В Мотивите към бюджета⁵ /с. 2 и 3/ са изброени законите, подзаконовите нормативни актове, Методическите указания на МОН и вътрешни актове на Софийски университет, релевантни за изготвянето на бюджета на Университета за 2018 г. Сред тях е и Методиката на Софийски университет за определяне на приноса на основните звена за осъществяване на обучението по всяко професионално направление, за целите на разпределението на получените приходи от такси за обучение и на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението през 2018 г., в съответствие с чл. 90, ал. 5 от ЗВО.

правомощията, функциите и отговорностите на основните участници в бюджетния процес в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, проекта за бюджет за 2018 г. трябва да бъде приет до 30 април. В писмото на КС е посочено, че във връзка с визираните в чл. 34а, ал. 3, т. 2 ЗВО, чл. 35, ал. 2, т. 4 ПУДСУ и чл. 10 от Правилата за правомощията, функциите и отговорностите на основните участници в бюджетния процес в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ правомощия, Контролният съвет е длъжен да изготвя становище по проекта за бюджет на висшето училище и да го докладва пред Академичния съвет и Общото събрание. Анализът на проекта за бюджет, изготвянето и приемането на коректно становище изисква доста време. По тази причина в същото писмо КС е помолил Ректора да изпрати проекта за бюджет за 2018 г. **поне 20 дни** преди заседанието на Академичния съвет, на което ще се приема. Този срок е необходим за извършването на надлежно анализиране на проекта за бюджет, изготвяне и приемане на становище на КС относно неговата законосъобразност и надлежното му докладване пред АС чрез включването му в материалите за дневния ред на заседанието на АС. Нещо повече, съгласно цитираните разпоредби, това становище следва да бъде докладвано и пред Общото събрание на Университета.

Следващото това писмо заседание се проведе на 30.05.2018 г. До провеждането му в КС не беше депозиран проект за бюджет. До заседанието на 26.06.2018 г. в КС не беше постъпил проект за бюджет. Това доведе до невъзможност КС да упражни функциите си за изготвяне и приемане на становище относно законосъобразността на проекта за бюджет.

На заседанието от 26.06.2018 г. този проблем беше разгледан и с писмо вх. № 61-03-26/29.06.2018 г. КС отново напомни на ректора, във връзка с изпълнението на задълженията на КС, предвидени в чл. 34а, ал. 3, т. 2 ЗВО и чл. 35, ал. 2, т. 4 ПУДСУ, че предвиденият в чл. 4.5. от Правилника за бюджета на СУ „Св. Климент Охридски“ (от 28.03.2018 г.) и в чл. 5. от Правилата за правомощията, функциите и отговорностите на основните участници в бюджетния процес в СУ „Св. Климент Охридски“ (от 28.03.2018 г.) срок за приемане на бюджета на Университета отдавна е изтекъл. В същото писмо КС е помолил Ректора да изпрати в КС проекта **поне 20 дни** преди внасянето му в АС и му е напомнил, че на осн. чл. 34, ал. 1 от ПУДСУ през месеците юли и август Контролният съвет не заседава. Не е ясно какви са причините за непредставянето на проекта за бюджет, но следва да се подчертае, че посочените по-горе обстоятелства поставиха КС в невъзможност да упражни своевременно функциите си.

Освен това прави впечатление, че е изтекла половината от бюджетната година. При това положение се оказва, че Университетът работи без одобрен бюджет. Не е ясно при това положение по какви правила се води счетоводството на университета и по какви правила се отчитат приходите и разходите по направления, факултети и департаменти и обслужващите Университета, съответните факултети и департаменти звена.

⁵ Съдържат се във файл Записка, поради което в това изложение ще бъдат наричани обяснителна записка.

Считаме, че е допуснато нарушение на процедурата за изготвянето и разглеждането на проекта за бюджет.

Методиката за определяне на приноса на отделните основни звена и филиали за осъществяване на обучението по всяко професионално направление за целите на разпределението на получените приходи от такси за обучение и на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението **трябва да се приеме от Академичния съвет преди да се изготви проекта за бюджет.**

Съгл. чл. 90, ал. 5 ЗВО Академичният съвет утвърждава методика за определяне на приноса на отделните основни звена и филиали за осъществяване на обучението по всяко професионално направление за целите на разпределението на получените приходи от такси за обучение и на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението. Съгл. чл. 90, ал. 6 ЗВО Академичният съвет утвърждава разпределение на получените приходи от такси за обучение и на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението между основните звена и филиалите в съответствие с ал. 4 и методиката по ал. 5⁶. Методиката на СУ трябва да бъде изготвена и приета от АС преди да се изготвя проекта за бюджет. Изготвянето на проект за бюджет преди по надлежния ред да е утвърдена методика на Университета е в съществено нарушение на цитираните разпоредби. Предвиденото в ЗВО изискване е императивно и това не е случайно. В противен случай не е ясно по каква методика се изготвя проектът за бюджета. Освен това при неговото разглеждане и приемане АС се поставя по отношение на методиката в положение пред свършен факт.

⁶ Същите правила се извежда и от т. 4.3 и т. 14 от Правилника за бюджета на СУ „Св. Климент Охридски“, приет от АС на 28.03.2018 г.:

4.3. Академичният съвет **утвърждава ежегодна методика в съответствие с чл. 90, ал. 5 от ЗВО** за определяне на приноса на отделните основни звена и филиали за осъществяване обучението по всяко професионално направление за целите на разпределението на получените приходи от такси за обучение и средства от държавния бюджет за издръжка на обучението.

14. Формирането на бюджетите на основните звена и приходите и разходите на обслужващите звена е в съответствие с ежегодна методика в съответствие с чл. 90, ал. 5 от ЗВО за определяне на приноса на отделните основни звена и филиали за осъществяване обучението по всяко професионално направление за целите на разпределението на получените приходи от такси за обучение и средства от държавния бюджет за издръжка на обучението.

В Правилата за правомощията, функциите и отговорностите на основните участници в бюджетния процес в СУ „Св. Климент Охридски“, приети на заседание на АС от 28.03.2018 г., тези правила са възпроизведени съответно в т. 3, т. 4 и т. 5:

3. Утвърждава методика за определяне на приноса на отделните основни звена за осъществяване на обучението по всяко професионално направление за целите на разпределението на получените приходи от такси за обучение и на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението в съответствие със ЗВО и методиката на министъра на образованието и наука.

4. Утвърждава разпределение на получените приходи от такси, приходи за обучение, средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението и други приходи на университета между основните и обслужващи звена

5. По предложение на Ректора приема бюджета на Университета и разпределението му по звена, не по-късно от 30 април, освен при промяна в нормативната уредба или указанията на МОН Бюджетът на университета и отчетът за изпълнението му се публикуват, включително на интернет страницата на Университета.

III. Методиките за формиране на бюджета на висшите училища трябва да следват като минимум Методическите указания на МОН по разработването на методиката по чл. 90, ал. 5 ЗВО и на разпределението по чл. 90, ал. 6 ЗВО във връзка и с императивно определеното в чл. 90, ал. 4 ЗВО, които са гаранция за законосъобразността и коректността на бюджета на съответното ВУЗ.

A. В Методическите указания с помощта на 6 таблици е показано как приходите по професионални направления от такси за обучение и средства от държавния бюджет за обучението се преобразуват в приходи на структурните звена (факултети, департаменти, колежи и филиали). Основният принцип е по броя на часовете в дадено професионално направление на структурното звено се определя процента на участието му в професионалното направление спрямо общия брой часове в професионалното направление. От приходите за цялото професионално направление по процента на участие в професионалното направление се определя сумата приходи за структурното звено по професионалното направление.

В т. 4 от Методическите указания на МОН и приложената към нея таблица № 4 е изведено правилото Основен компонент в методиката за определяне на приноса на основните звена и филиалите е *процентът на участие на преподавателите от съответното звено в изпълнението на учебния план по съответното професионално направление*, брой часове и брой часове за професионалното направление.

В Таблица 2 се изчислява процентът на участие на структурните звена по професионални направления, т.е. броят часове на структурното звено в професионалното направление, разделен на общия брой часове в професионалното направление и умножен по 100. В т. 6 към тази таблица е посочено, че висшето училище може да включи в методиката и други (допълнителни) компоненти.

В Таблица 3 се изчисляват приходите от държавния бюджет за обучение и таксите за обучение за всяко професионално направление. Използва се средно приравнен брой студенти и различните коефициенти по ПМС-та.

В Таблица 4 се обобщава всяко структурно звено какви приходи ще има от професионалните направления, в които участва.

Таблица 5 включва и общите разходи, които не могат да бъдат повече от 25%, съобразно изискванията на чл. 90, ал. 4 ЗВО.

Б. 1. Методиката на СУ в общи линии е повторение на Методическите указания на МОН с някои доуточнения, които не са в противовес на Методическите указания. В приложение № 1 към Методиката на СУ е посочено /т. П1/, че часовете се редуцират според броя на студентите с коефициент, както при отчитане на натовареността на преподавателите, което по принцип следва да бъде подкрепено. Това принципно положение съответства и на предвиденото правило в чл. 90, ал. 4 ЗВО и Методическите указания на МОН приходите по направление /минимум 75 % от тях/, получени като трансфер от държавния бюджет и от такси за обучение, да се изразходват по направление. Разходването на бюджетните средства винаги може да бъде само целево. Същото важи и за таксите, платени от студентите. Не е допустимо парите, платени от студентите /съотв. от техните родители/ като такса за тяхното обучение, да се използват за покриване на разходи за обучението на други студенти, нямащи нищо общо с тях.

Прави впечатление, че за коефициент 1 /100 % натовареност/ са достатъчни 6 бр. студенти⁷. Поне логически и математически коефициент 1 /100% натовареност/ би трябвало да бъде изведен от обичайната, нормалната натовареност на преподавателите. Ето защо може да се направи изводът, че съставителите на методиката на СУ изглежда се приели, че това е обичайната натовареност на преподавателите в СУ. Няма приложен какъвто и да е анализ. Макар че в т. 16 от Методиката е декларирано: „Университетът води аналитична отчетност на приходите и разходите по структурни звена“. Така декларираната аналитичност е само гола декларация. Стои въпросът означава ли това, че основният брой преподаватели в Софийски университет имат по 6 бр. студенти? Липсва анализ на средната натовареност на преподавателите в СУ по направления и специалности. Крайно време е този анализ да бъде направен и изводите от него да бъдат обосновани.

Липсва анализ и на направления, съответни специалности, чиято специфика налага преподаване на малък брой студенти. Този анализ е крайно необходим. Само на базата на такъв анализ може по предвидения в ПМС № 64 от 25.03.2016 г. ред те да бъдат включени в Списък на приоритетните професионални направления, съответно Списък на защитените специалности. Както е известно, средствата, отпускани от държавния бюджет за защитените специалности и приоритетни направления, са със размер, съобразен със спецификата на преподаване, и са под специален режим. Непредприемането на надлежните правни действия и тяхното обосноваване за включването на такива направления и специалности в съответния списък на Министерския съвет на защитени специалности, сътв. направления, води до злепоставяне на интересите на преподавателите и студентите, а и на самия Университет.

От тази част от Приложение № 1 е очевидно, че не е определен по-голям коефициент за отчитане на преподавателите, които имат повече от 6 бр. студенти. В не малък брой от факултетите и съответните направления има по 50, 60, 100, 150, 200, 360 броя студенти по направления, съотв. специалности.

Особеното мнение на въздържалия се по тази точка доц. Красимир Митев е следното: „Въздържа се по доклада по точка III.B.1 Редукцията за брой студенти може да има минимум, но при повече от 6 студенти смятам да не отчита по-голям коефициент. Ние имаме съответни указания как да си разпределяме студентите в потоци. Аз имам 11 души студенти.“

2. Методиката на СУ обхваща Таблицы 1 – 4 от Методическите указания. Таблица 5 обаче не е включена в Методиката на СУ, а тя е от съществена важност за законосъобразността и коректността на бюджета на ВУЗ.

⁷. В приложението са посочени следните критерии за редукции в т. П6.2. „Б – ИД и ФД, М – ЗД, ИД и ФД – редуцират се с коефициент к:

- 0 ст. – $k=0$;
- 1 ст. – $k=0,2$;
- 2 ст. – $k=0,3$;
- 3 ст. – $k=0,5$;
- 4 ст. – $k=0,6$;
- 5 ст. – $k=0,8$;
- 6 и повече ст. – $k=1,0$.“

IV. Трябва да се подчертае обаче, че самият бюджет и обяснителните записки към него съдържат съществени неясноти и празноти, някои не съответстват на Методиката на СУ и на Методическите указания на МОН, а някои им противоречат, при което са се получили и несъответствия на Бюджета с методическите указания на МОН, чл. 90, ал. 5 и 6 ЗВО, както и с чл. 90, ал. 4 ЗВО.

V. Проектът за бюджета е представен във формата на Microsoft Excel файл (.xlsx), с който не може да борава всеки. Може би не всички членове на Академическия съвет умеят да боравят и разчитат този вид документи. Представен в този му вид той става недостъпен на хората, които нямат тези умения и не са длъжни да ги имат⁸.

Особено мнение на въздържащия се по тази точка доц. Красимир Митев:
„Според мен няма съвременен човек, който да не може да работи с таблици Excel. Аз съм физик. Не мога да си представя, че в днешно време някой не може да разчита екселска таблица на електронен носител“.

VI. В т. 10 от Методиката на СУ е посочено: „За утвърждаване на разпределението на получените приходи от такси за обучение, на приходите от обучение съгласно разпоредбите на чл. 21, ал. 2, 3, 5 и 9 от ЗВО и на средствата от държавния бюджет за издръжка на обучението между основните звена, през 2018 г. **75 %** от средствата, постъпили за обучението на студенти и докторанти по всяко професионално направление, ще се използват за финансиране на разходите за същото професионално направление.“. В т. 13 от Методиката на СУ е посочено: „Разходите на обслужващите звена и общите разходи на СУ се финансират извън определените проценти за професионалните направления по чл. 90, ал. 4 от Закона за висшето образование и т. 10 – в рамките на отчислените 25% от всяко професионално направление.“

От проекта за бюджет, обяснителната бележка и таблиците, приложени към нея, не намираме данни от коя сума се извършва разпределението **75/25**. В проекта за бюджет колонка отчисления /Колона D отчисления, но тя се вижда – отвесно е написана/. Там са написани проценти, но числа няма никакви. Няма и от какво се правят тези отчисления. **Няма и формули за изчисления.** Това означава, че не е ясно от коя сума и в кой момент се вземат **25% от съответните направления за общите разходи и за общите обслужващи звена**. В методиката на Университета, таблиците към обяснителните бележки към проекта за бюджет, обяснителните бележки и проекта за бюджет в табличен вид **няма изведени формули**, по които да е видно как е извършено предвиденото в т. 14 от Методиката на СУ трансформиране на финансирането по професионални направления във финансиране по структурни звена. Може би такива има, но те са скрити и не се виждат. Начинът на изчисление на бюджета и допълващите го материали не е ясен. Има просто числа, които се изчисляват, има скрити редове и защитени полета.

VII. А. В таблиците на с. 1 и с. 3 от обяснителната записка е посочен трансферът от бюджета на МОН за Софийския университет “Св. Климент Охридски” за 2018 г., съгласно чл. 91 от ЗВО, утвърден със Закона за държавния бюджет на Република

⁸ Същото важи и за таблици 1, 2, 3, 4 от обяснителната записка към проекта за бюджет.

България и ПМС № 332 от 22.12.2017 г. за изпълнението на държавния бюджет за 2018 г., който е в размер на **58 014 300 лв.**, разпределен по елементи и разбивките по него: Средства за издръжка на обучението - **44 111 906 лв.**; Средства за научна или художествено-творческа дейност и издаване на учебници и научни трудове - 1 014 587 лв.; За социално-битови разходи на студенти и докторанти - 12 055 153 лв.; средства за капиталови разходи - 832 654 лв. Коректно /таблицата на с. 3/ е посочен и размерът на трансфера по ПМС № 3 от 2018 г. за одобряване на допълнителен трансфер на СУ „Св. Климент Охридски“ за 2018 г. в размер на 10 000 000 лв.⁹ Няма обосновка обаче на приспадането на сумата от 1 141 425 лв. в графата /04-07-145 чл. 91а ЗВО/ на таблицата на с. 3¹⁰. В графа последна в таблицата на с. 3 от обяснителната записка за сумата от 3 061 лв. изобщо няма посочено основание – стои само индексът 04-07-174. При приспадането на сумите, посочени в двете последни графи на таблицата на с. 3 общият размер, получен като трансфер от държавния бюджет е 66 869 814 лв.

При съпоставката на таблиците на с. 1, 3 и 5 от обяснителната записка може да се направи изводът, че приспадането е от сумата 58 014 300 лв. В таблицата на с. 1, в т. 1 средствата за издръжка на обучението като трансфер от държавния бюджет са посочени в размер на 44 111 300 лв. В таблицата на с. 3 от тази сума са приспаднати сумите по колонки 04-07-145 /чл. 91а ЗВО/ и по колонка 04-07-174 и е получена сумата 42 967 420 лв., която е посочена и в таблицата на с. 5. **Не намираме обаче обосновка на това приспадане. Тази сума е посочена и в таблицата на с. 5.** Но в таблицата на с. 9 отново е посочена сумата от 58 413 015 лв.¹¹. Не е ясно при това положение откъде се получава разликата в сумите. Не е отчетено приспадането по последните две колонки от таблицата на с. 3.

Прави впечатление, че трансферът от държавния бюджет е включен не в т. I „Приходи“, а в т. III „Трансфери“, макар че Трансферът от държавния бюджет е приход

⁹ Приложение към чл. 1, ал. 2 на това постановление е видно, че тази сума е предвидена за I. Разходи за ремонтни дейности на посочените сгради на СУ: сградата на Ректората; II. Разходи за изграждане и въвеждане на единна информационна система. Тези суми са за точно определените в постановлението и приложението към него цели и обекти. Недопустимо е използването им за други цели.

¹⁰ Предвидените в чл. 91а, ал. 1 ЗВО основания за компенсирани промени са няколко: **ал. 1** „В случаите на разлики между разчетения брой на студентите и докторантите, въз основа на които са предвидени средствата по чл. 91, ал. 1 със закона за държавния бюджет за съответната година и данните от регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, буква "в" за броя на приетите за обучение студенти и докторанти, се извършват компенсирани промени между бюджетите на държавните висши училища и бюджета на Министерството на образованието и науката при запазване на еднакъв базов норматив за всички държавни висши училища и за всички професионални направления за размера на средствата, необходими за отстраняване на тези разлики.“ **ал. 2** „Средствата по чл. 91, ал. 1, т. 2 се предоставят в зависимост от оценка на научната дейност, извършена въз основа на наукометрични показатели, или от оценка на художественотворческата дейност, извършена въз основа на художественотворчески постижения. Оценка, планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на висшите училища научна или художественотворческа дейност се извършват при условия и по ред, определени от Министерския съвет. Съгл. **ал. 3** в зависимост от оценката по ал. 2 се извършват компенсирани промени между бюджетите на държавните висши училища и бюджета на Министерството на образованието и науката за средствата по чл. 91, ал. 1, т. 2. Не е ясно каква е причината за направените компенсирани промени.

¹¹ Понеже рубриката е трансфер от държавния бюджет, считаме че се касае за сумата, посочена в таблицата на с. 1 от обяснителната записка.

за Университета. Сумата, която стои в т. III е 70 355 514 лв., която е посочена в таблицата на с. 24 от обяснителната бележка. Сумата 66 869 814 лв., която стои в т. III на бюджета като получени трансфери от държавния бюджет (ред 106), стои и в обяснителната записка към бюджета в таблицата на с. 3 и в абз. 1 на с. 4 над графиката. В т. III, §§ Трансфери от държавния бюджет за издръжка на обучение стои сумата 42 967 420 лв.¹² В т. III, 61-00 Трансфери между бюджети стои сумата 3 485 700 лв. Не е посочено кои са тези бюджети. В обяснителната записка и таблиците към нея не намираме рубрика трансфери от бюджети освен трансфера от държавния бюджет.

Считаме, че посочените разлики се нуждаят от допълнително поясняване и обосновка, които се надяваме, че ще бъде направена пред АС от съставителите на проекта за бюджет¹³.

Б. В частта **ТРАНСПОНИРАНЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО ПО ПН СЪС СРЕДСТВА НА ДБ И ОТ ТАКСИ ЗА ОБУЧЕНИЕ ВЪВ ФИНАНСИРАНЕ ПО СТРУКТУРНИ ЗВЕНА** от обяснителните записки /с. 10/ е посочено, че това транспониране в бюджета става при спазване на изискванията на чл. 90, ал. 4 ЗВО и Методическите указания на МОН относно приложението на чл. 90, ал. 5 и 6 ЗВО. Приложени са и таблици.

Посочено е: „*Основен компонент в методиката за определяне на приноса на основните звена и филиалите е процентът на участие на преподавателите от съответното звено в изпълнението на учебния план по съответното ПН*¹⁴. За целта се извежда процентът на участие като се извлича и калкулира от учебните планове на специалностите по всяко ПН броят на часовете, които се изпълняват от всяко основно звено (т. 4) – таблица 2;“. „*Определят се очакваните постъпления от такси за обучение и от трансфер от ДБ за издръжка на обучението по ПН (т. 7) – таблица 3.*“. „*Определя се процент от средствата, постъпили за обучението на студенти и докторанти по всяко ПН, които ще се използват за финансиране на разходите за същото ПН. Този процент съгласно чл. 90, ал. 4 от ЗВО е не по-малко от 75. Конкретният процент за всяко ПН следва да определи въз основа на анализ, който да отчете минималните разходи за обезпечаване на дейността на отделните звена (т. 8); За транспониране на финансирането по ПН във финансиране по структурни звена се използват данните (процентите) за приноса на отделните основни звена за осъществяване на обучението по всяко ПН (т. 9) – таблица 2.*

В. Считаме, че трябва да има разгърната таблица с посочване на цифрите и съответните формули за изчисления, от които да е видно как парите от направление, отпуснати от държавния бюджет, отиват по факултетите и оттам по специалности. Трябва също да има разгърната таблица с посочване на цифрите и съответните формули за изчисления, от които да е видно как парите от таксите, получени от студентите по направление, отиват по факултетите и оттам по специалности. Освен това трябва да има разгърната таблица и формули за изчисления с посочване на цифрите, от които да е видно какви пари /такси,

¹² В таблицата на с. 24 обаче стои сумата 41 322 450.

¹³ За съжаление в краткия срок, който е даден на КС за изготвяне на становище, няма време да поканим съставителите на проекта за бюджет, да го презентират пред КС, както това беше сторено за проекта за бюджет за 2017 г. Отлагането би могло да доведе до отлагане на вземане на решение от АС. И без това срокът /30.04.2018 г./ за приемането на бюджета отдавна изтече, а вече изтече и повече от половината от бюджетната година.

¹⁴ Вж. т. III, б. „Б“, т. 1.

трансфер от държавен бюджет и от други дейности /стопанска дейност// отиват по факултети и специалности.

Г. В проекта за бюджет има раздел IV „Отчисления и финансиране между звена на Университета“. Като основание за тези отчисления е посочен чл. 90, ал. 4 ЗВО. Следва да се има предвид, че в чл. 90, ал. 4 ЗВО се визират суми по направления, а в бюджета на СУ се визират суми по ОКС „магистър“ и ОКС „бакалавър“. Нито в бюджета, нито в обяснителната записка и приложенията към нея таблици има формули, от които да е видно, как е направена трансформацията от направления към ОКС „магистър“ и ОКС „бакалавър“. В ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, както е известно, се включват различни направления с различен брой часове. А сумите по направления според методиката на СУ и обяснителната записка се изчисляват според броя на часовете. Непосочването на формулите за изчисления прави невъзможна проверката за съответствието на отчисленията по т. IV от бюджета с чл. 90, ал. 4 ЗВО.

Съставителите на бюджета би трябвало да могат да посочат в числа и формули как спазват изискванията на чл. 90, ал. 5 от ЗВО в условията на раздел IV. ОТЧИСЛЕНИЯ И ФИНАНСИРАНЕ МЕЖДУ ЗВЕНАТА В УНИВЕРСИТЕТА от Бюджета.

Д. В т. 16 от Указанията на МОН и в т. 16 от Методиката на СУ е предвидено, че университетът води **аналитична отчетност** на приходите и разходите по структурни звена.

Считаме, че в Бюджет 2018 трябва да има такава самостоятелна рубрика. Трябва да се направи и представи анализ на приходите и разходите на следните нива:

- **анализ** на приходите и разходите по направления;
- **анализ** на приходите и разходите по пера. Тук трябва да се представи извод – кои разходи могат да се ограничат. Не е задължително да има само свиване на разходите – там, където е необходимо – примерно при перспективни действия, при дейности, които могат да доведат до положителен резултат – стопански или научен, може да има увеличаване на разходите;

- следващото ниво на **анализ** е по факултети и други звена. Според нас трябва да се разделят на 4 групи:

- а/ печеливши – разходите са по-малко от приходите;

- б/ губещи – такива, които имат повече разходи от приходи, въпреки полаганите усилия, като в същото време направленията, съответно специалностите, които са включени в тях са важни за университета и/или за страната. Само на базата на такъв анализ може по предвидения в ПМС № 64 от 25.03.2016 г. ред те да бъдат включени в Списък на приоритетните професионални направления, съответно Списък на защитените специалности.

- в/ губещи – такива, които имат повече разходи от приходи, но полагат усилия и постепенно намаляват разходите.

- г/ губещи, които не интензифицират разходите и трупат загуби;

По отношение на посочените в б. „а“, „б“ и „в“ трябва да има система от поощрения, като този процес трябва да продължи. По отношение на посочените в б. „г“ трябва да има рестрикции – финансови и кадрови.

IX. Прави впечатление, че Общи разходи на СУ са изброени неизчерпателно, като освен изброените разходи е посочено „50 000 лв. други разходи за СБКО“.

В таблицата „Бюджет 2018“ на няколко места се наблюдава несъответствие между разходите по трудови правоотношения на щатния персонал и общия брой заети щатни бройки. Например в колоната за Университетския център по дистанционно обучение (УЦДО – колона AJ) всички разходи са 30 000 лв., от които 4 000 лв. са за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови правоотношения (ред 65 на същата колона). Същевременно обаче общо заетите щатни бройки за УЦДО според графата „Общо заети щатни бройки“ на ред 168 са 0. Същото се наблюдава и в колоната за Университетския културен център (колона AD). В графата за разходи са записани 14 200 лв. за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови правоотношения (ред 65). Но в графата за общо заети щатни бройки (ред 168), същите са 0.

Прави впечатление, че Университетски културен център /колона AD/ генерира само разходи: 60 000 лв. (от които 14 200 лв. по трудови правоотношения за 0 щатни бройки, 31 000 лв. по извънтрудови правоотношения, 5 800 лв. осигурителни вноски, 9 000 лв. издръжка). Приходите са също 60 000 лв., но са само от трансфери от държавния бюджет за издръжка на обучението по чл. 91а, ал. 1 ЗВО (ред 127, колона AD), но няма каквито и да е други собствени приходи.

X. В чл. 72, ал. 5, изр. 1 ЗВО е постановено, че дейността на Студентския съвет се финансира от висшето училище в размер, който е не по-малко от 1 %¹⁵ от таксите за обучение. В чл. 94, ал. 1, изр. 1 ПУДСУ е постановено, че този процент е 1,2%¹⁶. Тези суми са много важни за студентите, защото в чл. 72, ал. 5, изр. 2 ЗВО и чл. 94, ал. 1 изр. 2 ПУДСУ е постановено, че средствата се използват за защита на социалните интереси на студентите, за провеждане на културна, спортна, научна, творческа и международна дейност. В таблицата Бюджет 2018 приходите от таксите за обучение на университета са 19 010 469 лв. (ред 7, колона E). 1,2% от тях трябва да са за Студентски съвет - 228 125,68 лв. В графата за финансиране на Студентския съвет обаче (ред 152, колонка AA), въпреки че са записани тези 1,2%, сумата е само 159 110 лв. (с 69 015,68 лв. по-малко). Следователно, изискването за 1,2% не е спазено.

XI. Не е ясно кое е правното основание за включване в общите разходи на Центъра за дистанционно обучение /колона AJ/ като звено, обслужващо общите нужди на Университета. Разходите на Центъра за дистанционно обучение, както е посочено и в становището на КС за бюджета на СУ за 2017 г., според нас следва да се поемат от приходите за направленията, съответно основните звена, които провеждат дистанционно обучение и поради това ползват услугите на Центъра за дистанционно обучение.

Прави впечатление, че Университетският театър Алма Алтер, който е под колонка AF, има общо разходи (II-ро римско, ред 45) 50 000 лв., от които - 10 000 лв. заплати по трудови правоотношения, 15 000 лв. - възнаграждения за персонала по извънтрудови правоотношения, 3 000 - осигурителни вноски, останали разходи - 22 000

¹⁵ А за частните висши училища - не по-малко от 0,3 %.

¹⁶ И важи за всички студенти.

лв. Този разход се компенсира от трансфер (III-то римско, ред 84) от държавния бюджет за издръжка на обучението от 50 000 лв. Най-долу (ред 127) пише, че има общо заета 1 щатна бройка¹⁷. Така театърът е включен в 25 % определени за общи разходи на Университета от средствата получени от държавния бюджет и от таксите по направления. Не е ясно защо е този начин на финансиране и защо има трудови договори за тази дейност, разходите от които се поемат като част от общите разходи в рамките на посочените 25 %. Дейността на театъра е самодейна дейност. Няма съмнение, че самодейността трябва да бъде подпомагана. Затова е и определена специална зала в Университета за безплатно ползване. **В чл. 72, ал. 5, изр. 2 и чл. 94, ал. 1 изр. 2 ПУДСУ е постановено, че средствата, с които се финансира Студентски съвет /които са 1,2% от таксите за обучение/ се използват и за провеждане на културна¹⁸, спортна, научна, творческа и международна дейност на студентите.**

Всъщност отново, както и в бюджета за 2017 г., тази дейност, е включена в общите разходи, макар че и в становището за него /вж. т. 4 от това становище/ е посочено, че това не е законосъобразно. Чл. 90, 91 ЗВО и Методическите указания на МОН не са променени. Напротив, както посочихме вече, в т. 12 от Методическите указания на МОН е посочено кои разходи са общи за ВУЗ, както в т. 13 е посочено какво означава обслужващи звена.

XII. Начинът на изчисление на бюджета и допълващите го материали според нас не е ясен. **Няма формули** за изчисления в приложенияте към обяснителната записка таблици. В проекта за бюджет има скрити редове и защитени полета. **В защитените полета са скрити формулите и няма достъп до тях. Без тези формули не е възможно да бъде проверено дали бюджетът е коректно и законосъобразно съставен и спазени ли са посочените в началото на обяснителната записка нормативни актове и актове на Софийски университет.** Касае се за изключително съществен недостатък на бюджета. Считаме, че формулите трябва да бъдат посочени пред Академичен съвет и изяснени от съставителите на бюджета при представянето му пред Академичния съвет.

Председател на Контролния съвет
на СУ „Св. Климент Охридски“:

/проф. д-р Валентина Попова/

¹⁷ Излиза, че на този човек заплатата му е 833, 33 лв. на месец, повече от основната заплата на главен асистент.

¹⁸ Така например правилно Университетски състав за старинна музика /УССМ/ не фигурира в таблицата бюджет 2018.